

Latvijas meža dzīvnieku populācijas un to kontrole. Invazīvās sugas. Pārnadžu un plēsēju medības.

Latvijas Mednieku asociācija
Valdes priekšsēdētājs
Haralds Barviks

Prezentācijas pārskats

TEMATI

Populācijiņas stāvoklis un tā
kontrolle

Meža dzīvnieku postījumi

Invazīvās sugas

Pārnadžu un plēsēju medības

Mednieku interešu aizstāvniecība

Medījamo dzīvnieku populācijas stāvoklis

MEDĪJAMO DZĪVNIEKU NOTEIKTAIS SKAITS TŪKST.

Suga	01.04.2016.	01.04.2017.	01.04.2018.	01.04.2019.	01.04.2020.	01.04.2021.	01.04.2022.	01.04.2023.	01.04.2024.
Limitētie medījamie dzīvnieki:									
Alnis	22	23	23	23	24	23	21	19	18
Staltbriedis	54	57	59	62	66	71	71	69	68
Stirna	137	158	173	184	197	201	207	nelimitēts	nelimitēts
Meža cūka	32	23	20	20	22	26	26	nelimitēts	nelimitēts
Vilks	1,1	1,2	1,3	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4
Lūsis	1,6	1,6	1,6	1,5	1,3	1,4	nemedijams	nemedijams	nemedijams
Mednis	5	5	4	5	4	4	4	4	4
Rubenis	23	22	23	22	19	18	17	17	15
Mežirbe									24
Nelimitētie medījamie dzīvnieki:									
Stirna								230	216
Meža cūka								24	21
Baltais zaķis	11	10	11	11	12	11	11	11	10
Pelēkais zaķis	25	23	26	26	31	35	35	35	33
Meža cauna	24	21	23	23	23	23	23	23	22
Akmens cauna	6	5	6	6	8	8	8	8	9
Lapsa	28	28	29	28	32	32	32	33	32
Bebrs	68	58	61	59	63	63	62	61	57
Jenotsuns	29	26	29	28	29	28	29	28	27
Amerikas ūdele	23	22	23	22	24	23	23	22	22
Āpsis	14	13	15	16	17	17	18	18	18
Sesks	14	14	16	15	16	15	15	15	15
Ondatra	6	5	5	5	5	6	6	6	6
Mežirbe	32	31	31	26	26	27	27	27	limitēts

https://www.vmd.gov.lv/lv/medijamo-dzivnieku-populacijas?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

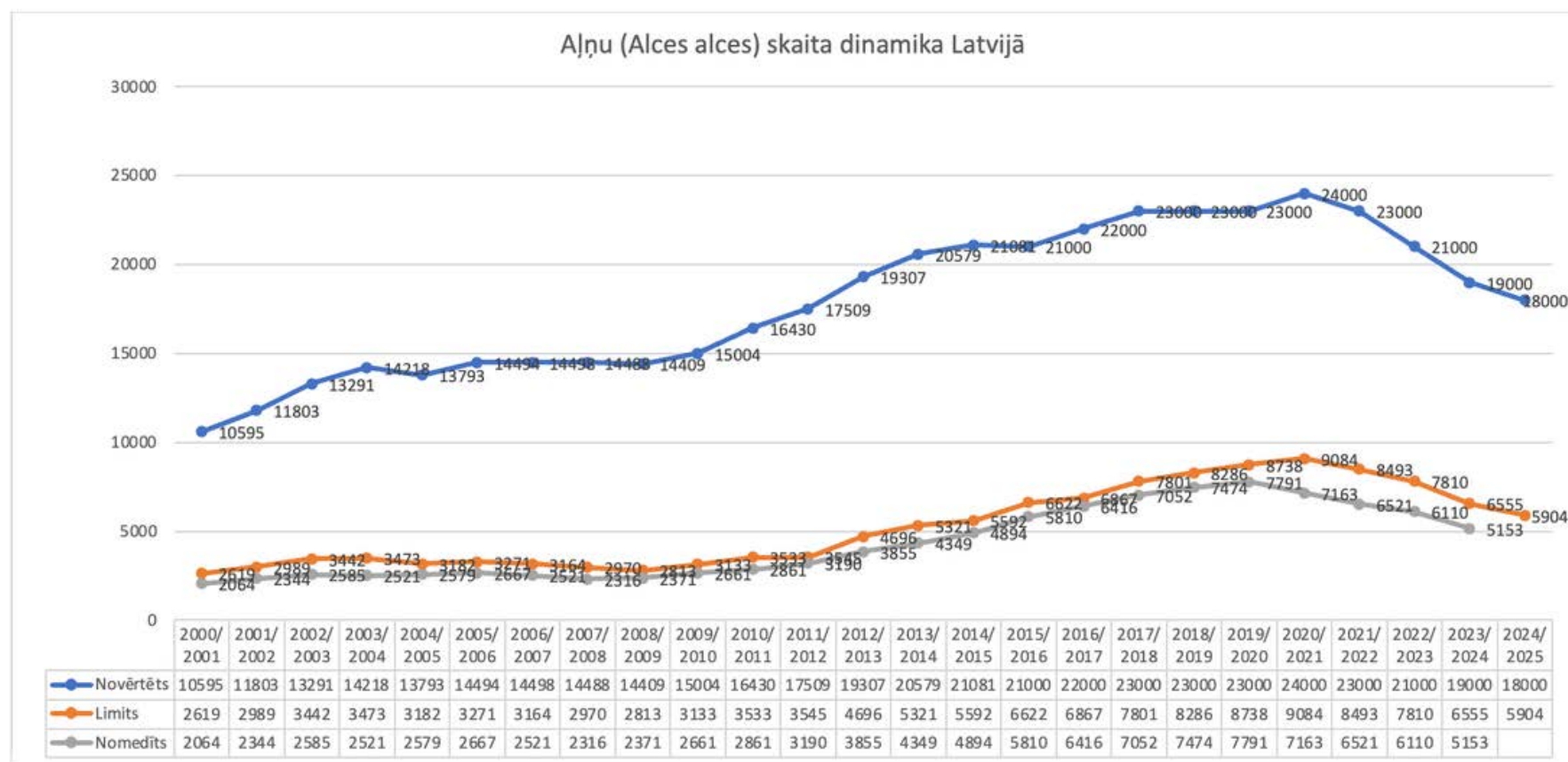
Medījamo dzīvnieku populācijas stāvoklis

NOMEDĪTI MEDĪBU SEZONĀS

Suga	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.	2023./2024.
Limitētie medijamie dzīvnieki:									
Alnis	5810	6416	7052	7474	7791	7163	6521	6110	5153
Staltbriedis	11805	13736	15330	17825	20039	20524	24047	24985	24949
Stirna	13170	17319	22135	27422	34854	37730	35344	nelimitēts	nelimitēts
Meža cūka	50956	34084	25549	15238	15279	19262	24485	nelimitēts	nelimitēts
Vilks	275	279	280	280	280	281	281	300	300
Lūsis	115	125	140	145	71	77	0	nemedijams	nemedijams
Mednis	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubenis	0	0	0	3	2	0	0	0	0
Mežirbe									20
Nelimitētie medijamie dzīvnieki:									
Stirna								27525	18736
Meža cūka								28006	30153
Baltais zakis	181	245	217	286	366	325	157	146	90
Pelēkais zakis	1008	986	911	1657	1764	1754	1506	1374	976
Meža cauna	1502	1747	1788	2150	1307	1487	1568	1161	717
Akmens cauna	280	270	327	335	336	330	272	255	219
Lapsa	6497	7574	7253	9383	9920	11809	10821	8612	7980
Bebrs	23628	23089	22349	29470	30961	27006	24414	21400	19778
Jenotsuns	6546	5889	4916	5843	6094	6385	7444	5403	5556
Amerikas ūdele	688	451	505	693	705	669	584	532	301
Āpsis	694	777	696	1083	1417	1416	1556	1302	1175
Sesks	507	256	309	361	388	419	350	333	236
Ondatra	180	131	132	174	177	81	80	55	34
Mežirbe	73	68	84	135	142	95	39	75	limitēts

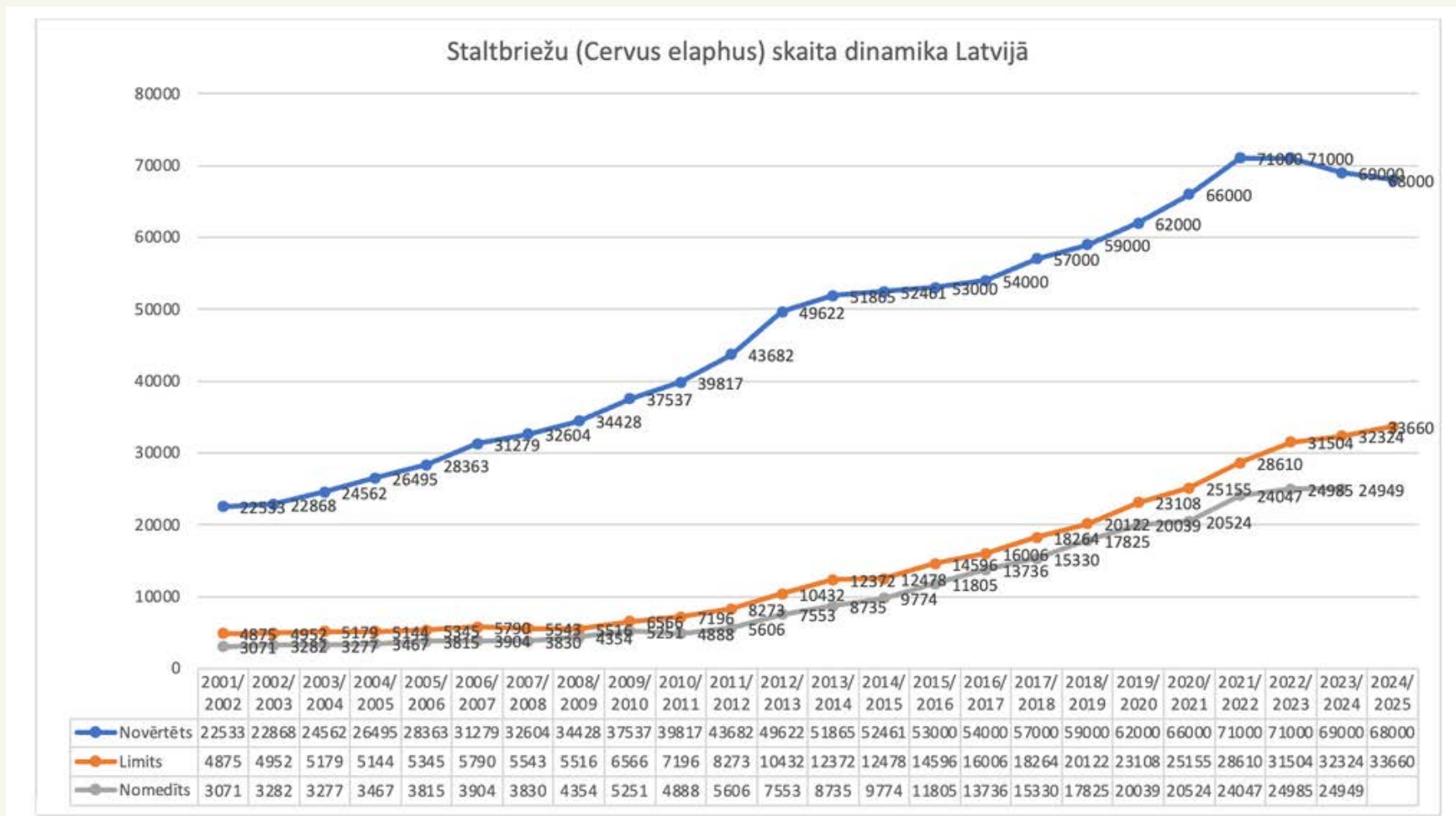
https://www.vmd.gov.lv/lv/medijamo-dzivnieku-populacijas?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

Alņu skaits dinamika

https://www.vmd.gov.lv/lv/medijamo-dzivnieku-populacijas?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

Staltbriežu skaits dinamika

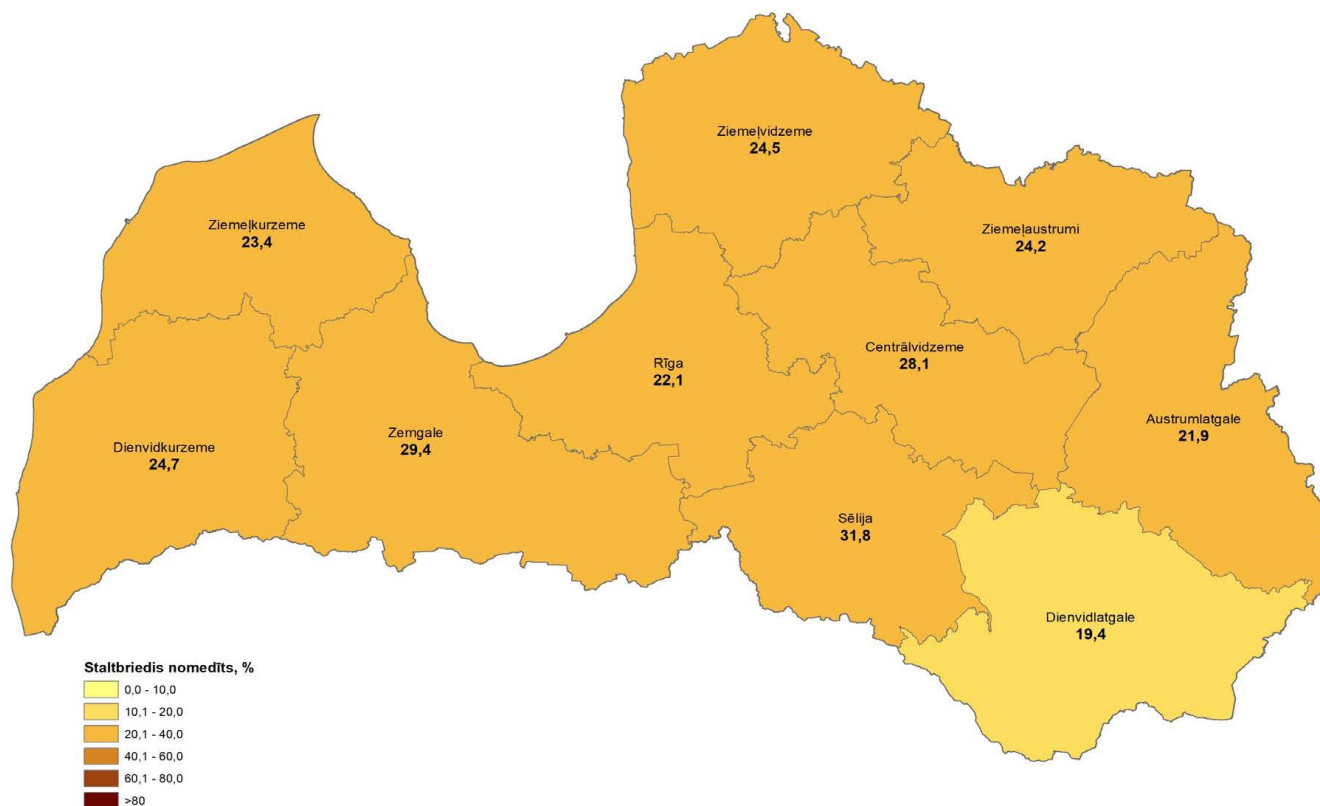
https://www.vmd.gov.lv/lv/medijamo-dzivnieku-populacijas?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

Valsts meža
dienests

Staltbriedis. Medību atļaujas 2024/2025

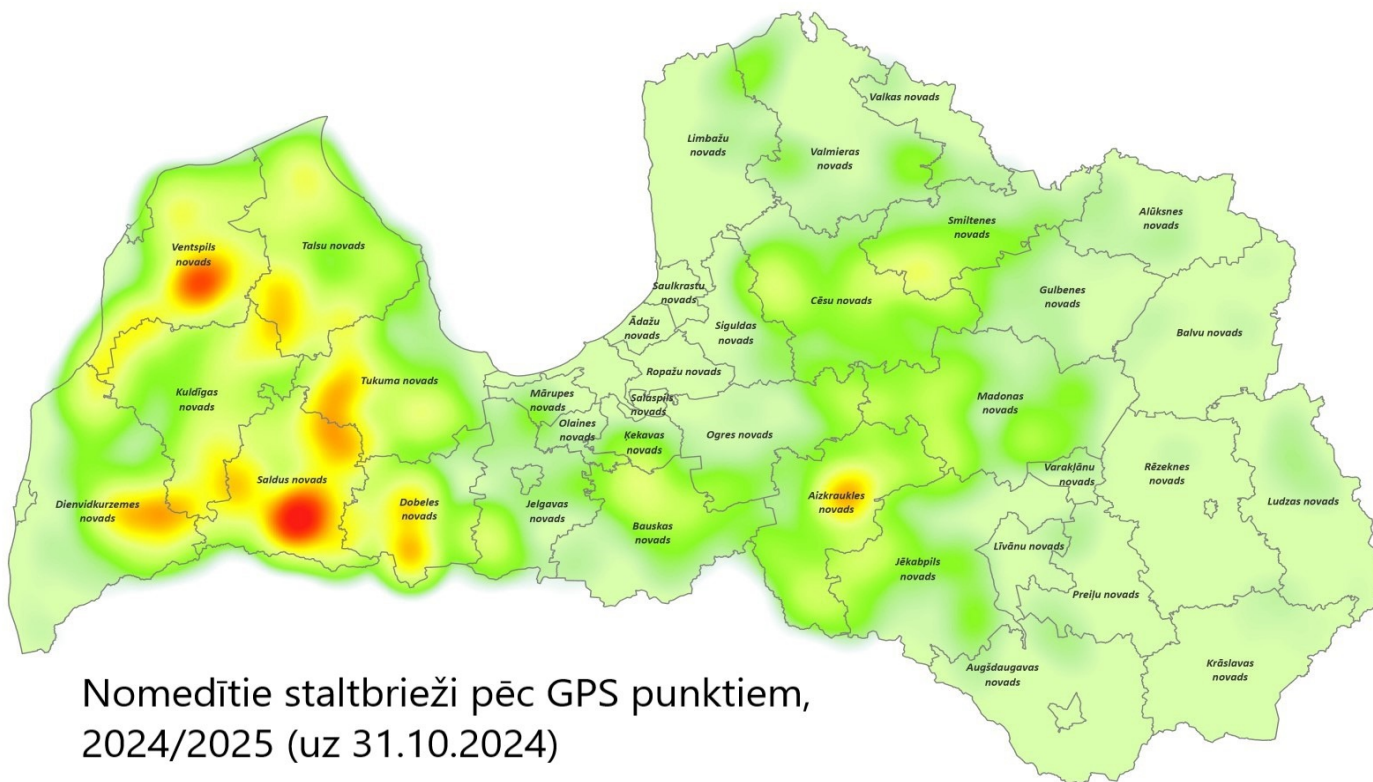
Nomedītie staltbrieži 2024./2025. gada medību sezonā pa virsmežniecību reģioniem,
% no pieejamā limita (uz 31.10.2024)

Valsts meža
dienests

Staltbriedis. Nomedīts 2024/2025

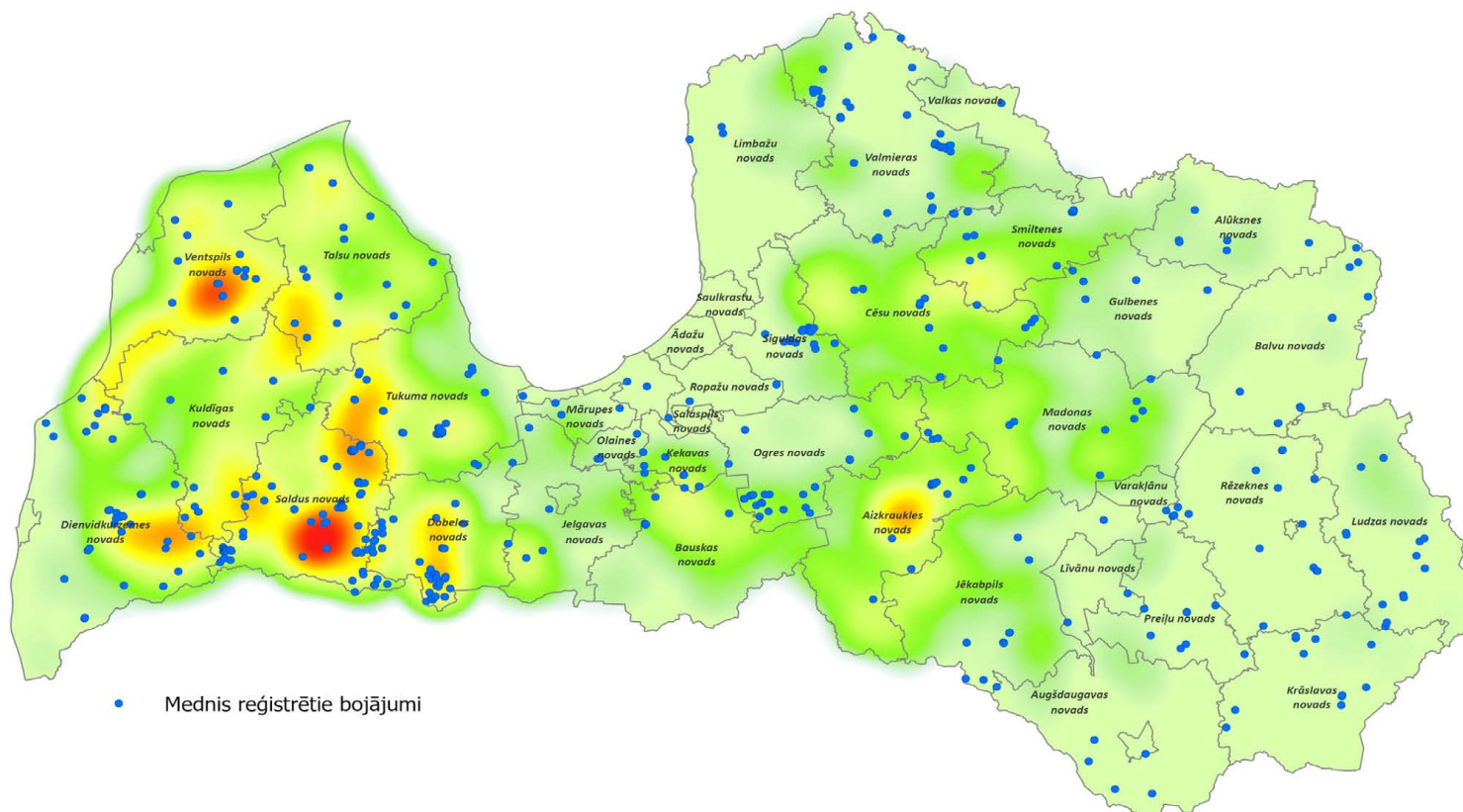

Valsts meža
dienests

Staltbriedis. Mednis ziņojumi bojājumi

Nomedītie staltbrieži pēc GPS punktiem,
2024/2025 (uz 31.10.2024.)

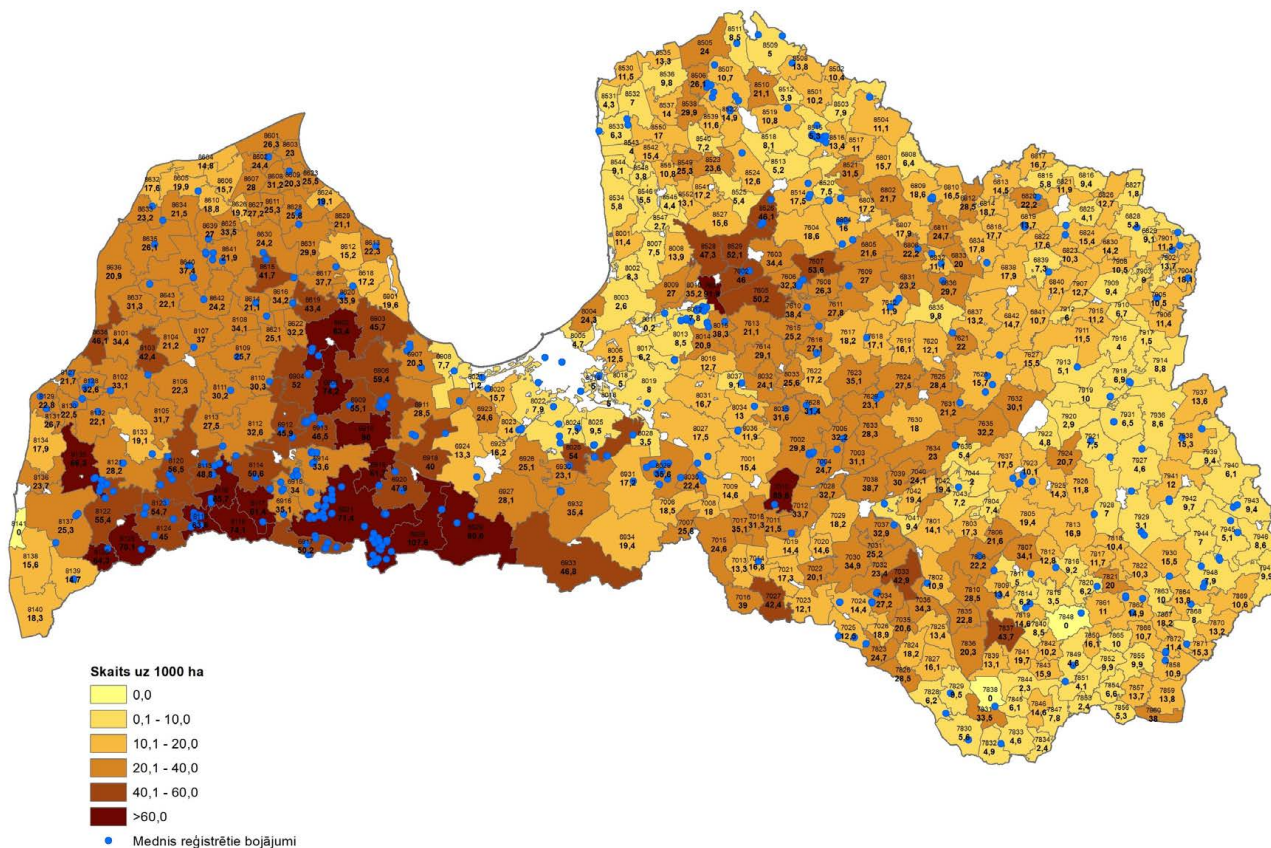

Valsts meža
dienests

Staltbriedis. Mednis ziņojumi bojājumi

Uzskaitīto staltbriežu blīvums
dzīvnieku uzskaites vienībās 2024./2025. gada medību sezonā

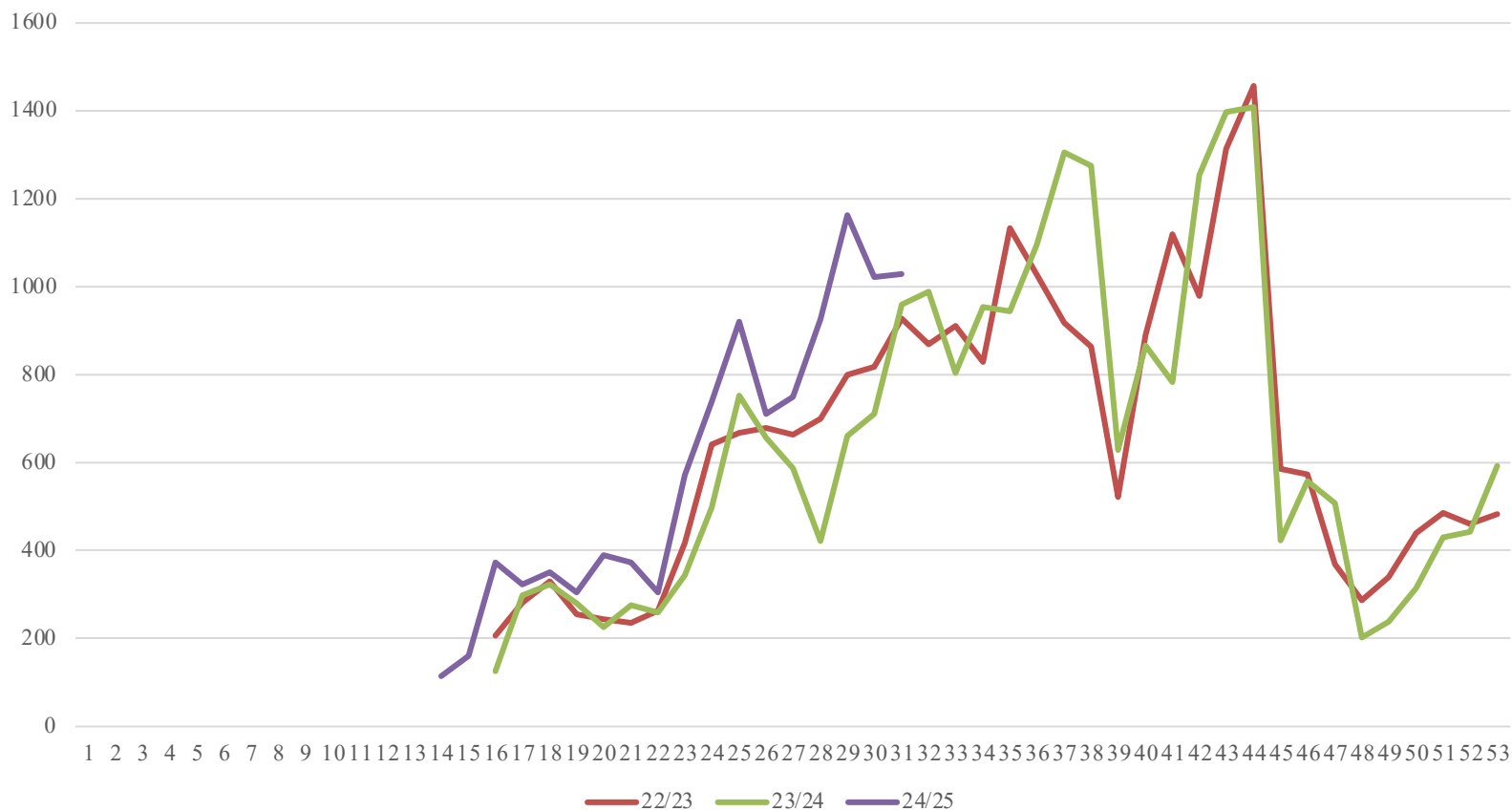

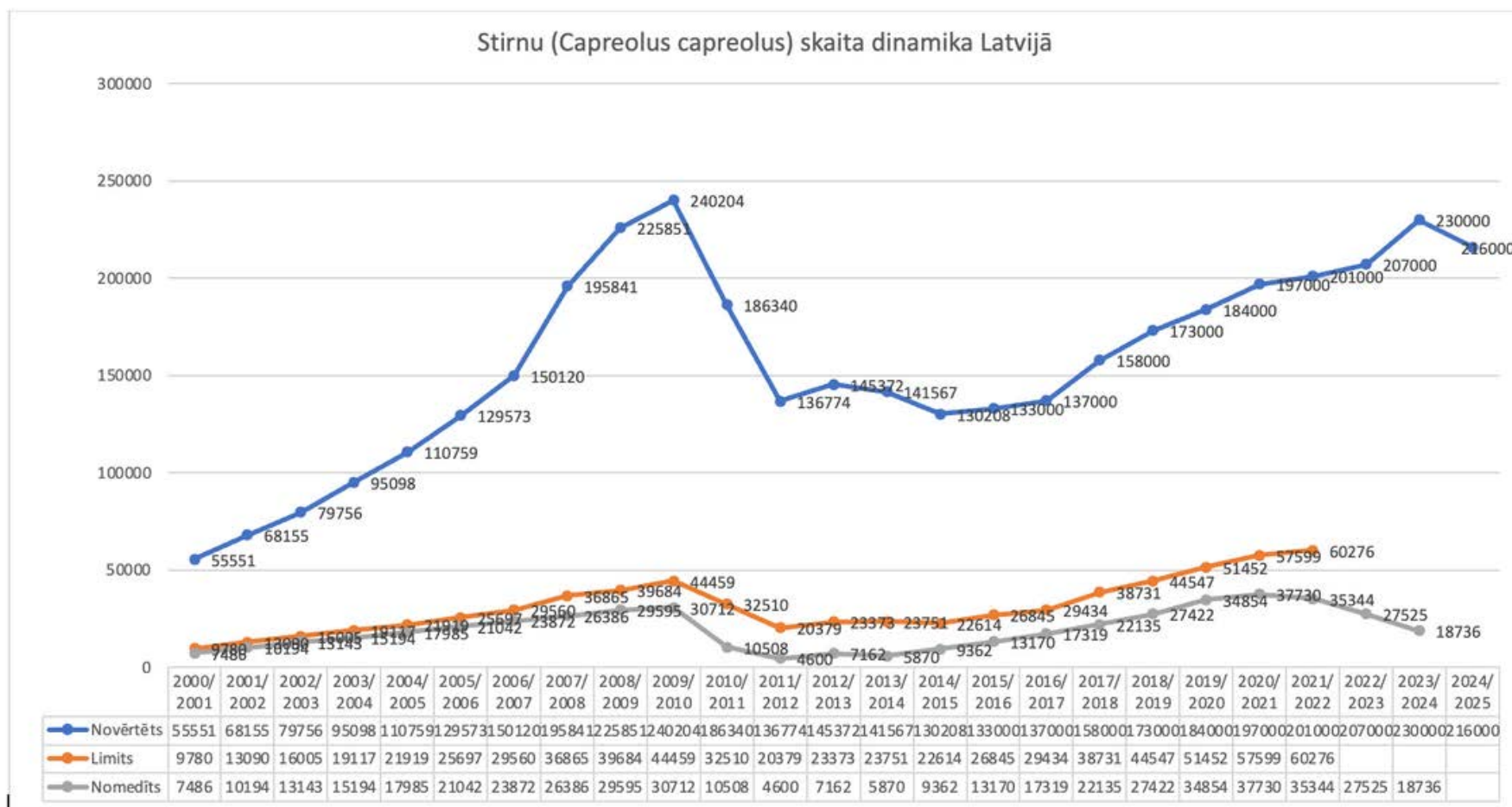
Valsts meža
dienests

Nomedīto staltbriežu skaita dinamika pa nedēļām pēdējās trīs medību sezonās

Staltbriedis 22/23 vs 23/24 vs 24/25

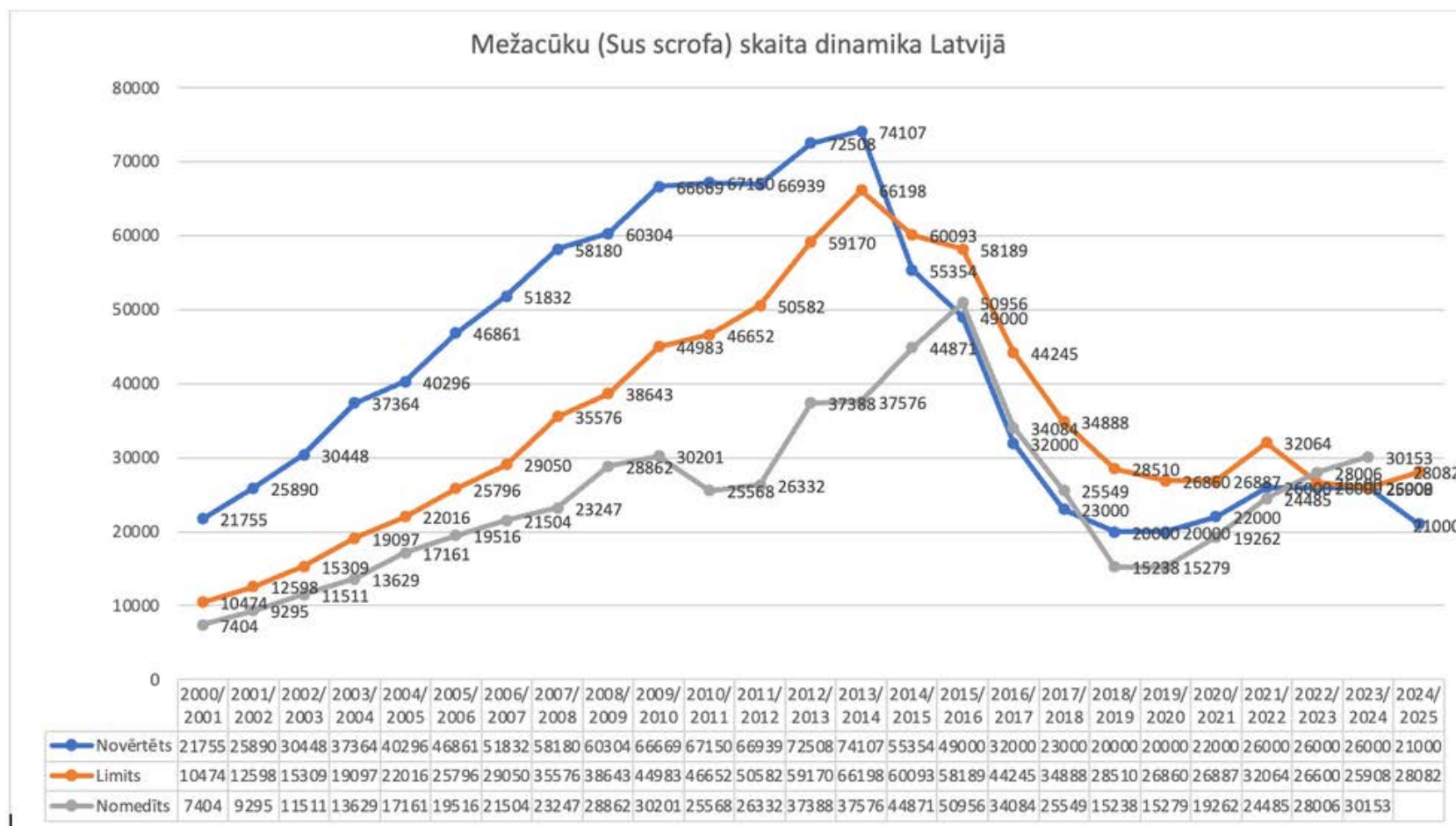

Stirnu skaits dinamika

https://www.vmd.gov.lv/lv/medijamo-dzivnieku-populacijas?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

Mežacūku skaita dinamika

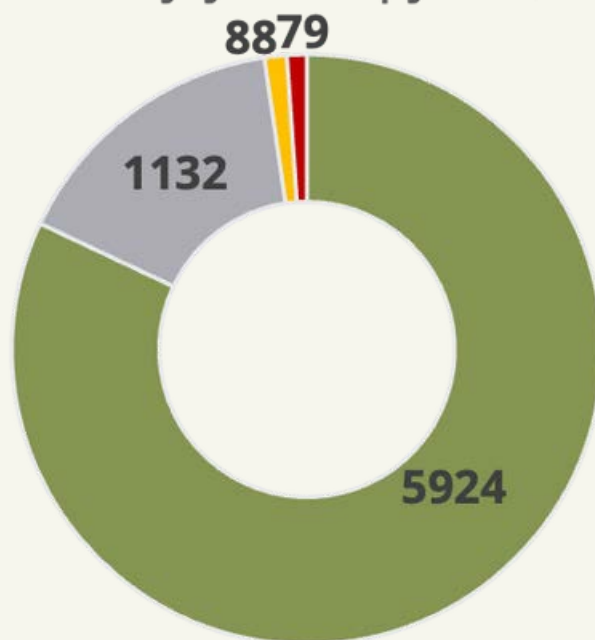

https://www.vmd.gov.lv/lv/medijamo-dzivnieku-populacijas?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

Meža dzīvnieku postījumi

BOJĀJUMU VEIDI

Meža bojājuma apjoms, ha

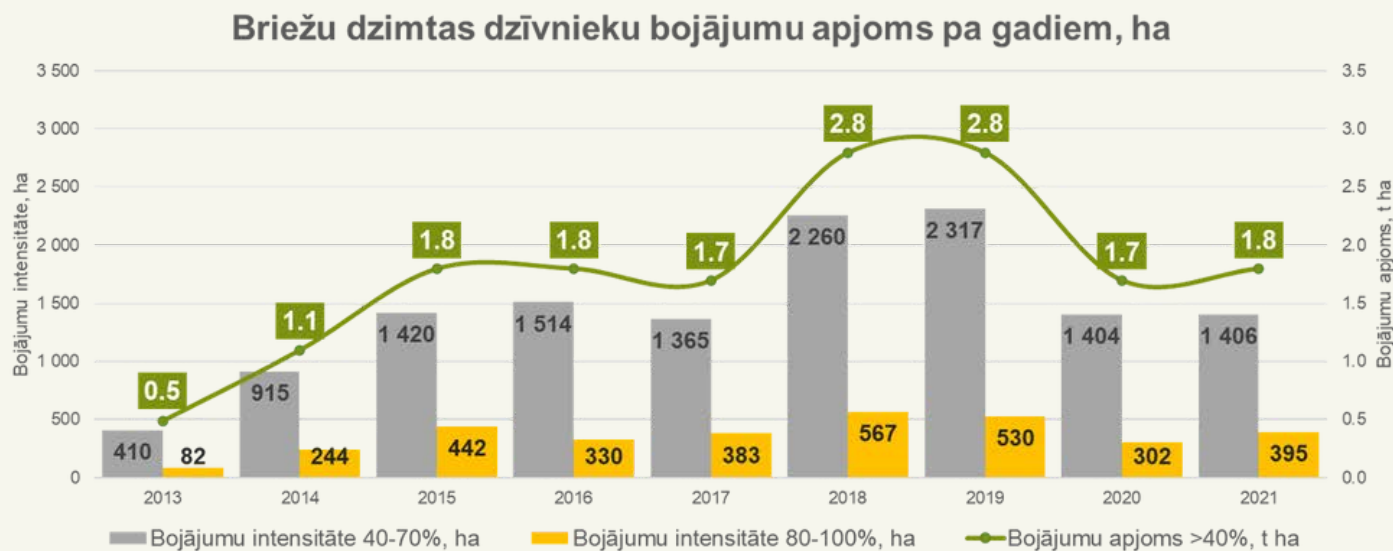

■ Meža dzīvnieki ■ Kukaiņi ■ Slimības ■ Uguns

Meža bojājumi, ko radījuši meža dzīvnieki (platība) - 5924 ha

Briežu dzimtas dzīvnieku nodarītie postījumi

Invazīvās sugas

- Zeltainais šakālis
- Amerikas ūdele
- Jenotsuns
- Dambriedis
- Sika briedis
- Jenots

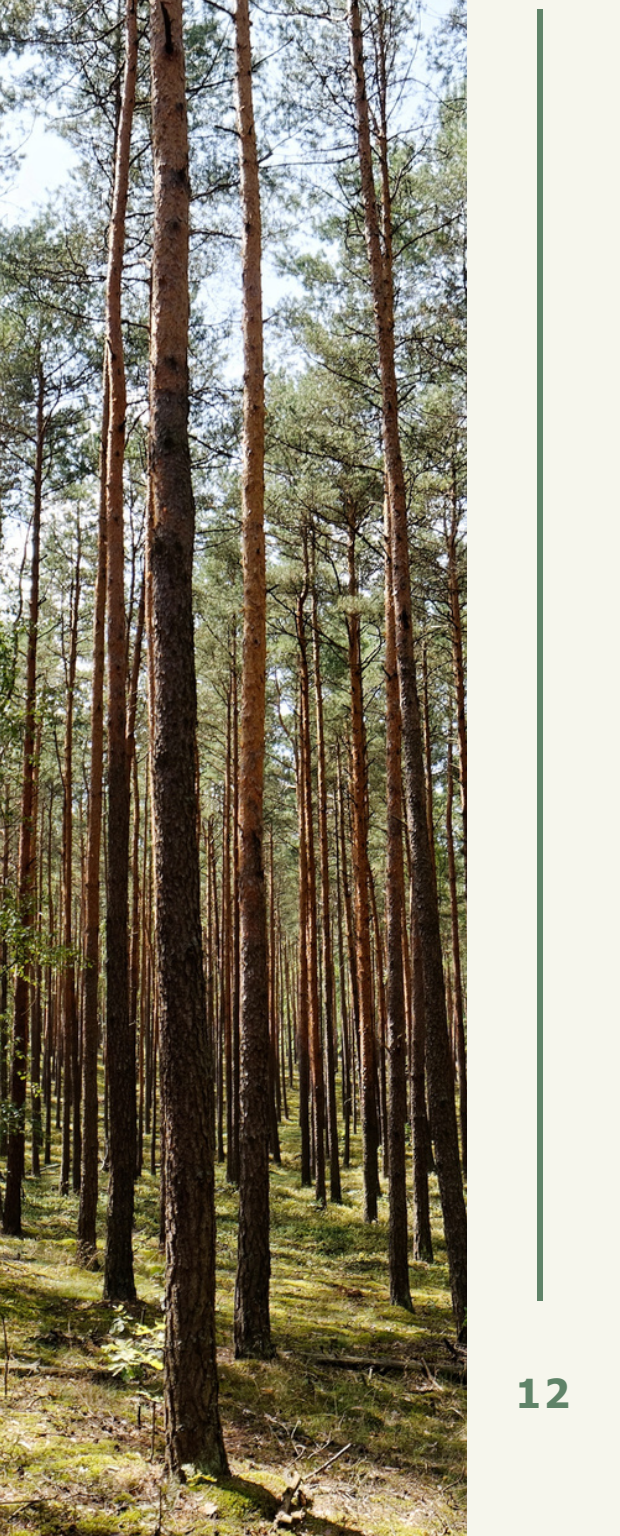

Pārnadžu un plēsēju medības

???

- Aktualitātes
- Vilka statuss

Vai tiešām nepieciešams nelimits?

Valsts meža
dienests

Vilki. ZM metodika

25. Lūšu, vilku, medņu un rubeņu nomedīšanas pieļaujamo apjomu nosaka saskaņā ar šo metodiku un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas apstiprinātu attiecīgās dzīvnieku sugas aizsardzības plānu.

Lūšu un vilku pieļaujamo nomedīšanas apjomu nosaka:

25.1. iepriekšējās medību sezonas apjomā vai to palielina par 1-10%, ja tā izpilde bijusi $\geq 90\%$;

25.2. iepriekšējās medību sezonas apjomu samazinot par 1-10%, ja tā izpilde bijusi $\leq 90\%$;

25.3. samazinot iepriekšējās medību sezonas apjomu, ja Valsts meža dienests konstatē populācijas stāvokļa pasliktināšanos pēc datiem, kas iegūti šīs metodikas 13. punktā paredzētajā kārtībā.

Lēmumus par grozījumiem noteiktajos vilku un lūšu nomedīšanas apjomos Valsts meža dienests pieņem atbilstoši medījamo dzīvnieku populācijas stāvoklim.

Valsts meža
dienests

Vilki. Sugas aizsardzības plāns

<https://www.daba.gov.lv/lv/media/5916/download?attachment>

6.7. Organizatoriskas, plānošanas un citas rīcības (64.lpp.)

6.7.1. (I prioritāte) Darba grupas izveide gadījumos, kad nepieciešamas lielākā pieļaujamā vilku nomedīšanas apjoma izmaiņas.

Darba grupu sasauc gadījumos, ja ir nepieciešams palielināt vilku nomedīšanas limitu virs sākotnēji noteiktā vienas medību sezonas ietvaros (virslimits), vai salīdzinājumā ar iepriekšējā sezonā noteikto limitu, kā arī, ja saglabā iepriekšējās sezonas limitu, neraugoties uz tā neizpildi par vairāk kā 10%.

Ja visi minētie rādītāji apliecina labvēlīgu vilku populācijas stāvokli, limitu plānot 40-50% robežās no populācijas vērtējuma pirms medību uzsākšanas, bet nepalielinot virs 300 vilkiem gadā, kas līdz šim vēsturiski apstiprinājusies kā robeža, pie kuras Latvijas vilku populācija spējusi atjaunoties, nesekojot stāvokļa pasliktināšanās pazīmēm.

Valsts meža
dienests

Vilki. Sugas aizsardzības plāns

<https://www.daba.gov.lv/lv/media/5916/download?attachment>

7. Plānoto rīcību un pasākumu pārskats (69.lpp.)

6.5.2. Izvērtējums par			
• nelimitētas vilku medīšanas iespēju būtiski īsākā, bet sugas aizsardzībai labvēlīgākā termiņā;	II	1 gads	3000
• efektivitāti vilku medībām kā pasākumam, lai samazinātu vilku uzbrukumus mājlopiem.	II	3 gadi	7000

<https://www.silava.lv/petnieciba/petijumu-arhivs/peleka-vilka-canis-lupus-sugas-aizsardzibas-plana-paredzeto-petijumu-izmantosana-populacijas-adaptivas-aizsardzibas-un-apsaimniekosanas-sistemas-izstrade>

Valsts meža
dienests

Vilki. LVMI Silava Pētījums

<https://www.silava.lv/petnieciba/petijumu-arhivs/peleka-vilka-canis-lupus-sugas-aizsardzibas-plana-paredzeto-petijumu-izmantosana-populacijas-adaptivas-aizsardzibas-un-apsaimniekosanas-sistemas-izstrade>

Pētījuma galvenie uzdevumi ir:

- Efektivitātes izvērtējums vilku medībām kā pasākumam, lai samazinātu vilku uzbrukumus mājlopiem.
- Izvērtējums par nelimitētas vilku medīšanas iespēju būtiski īsākā, bet sugas aizsardzībai labvēlīgākā termiņā

Valsts meža
dienests

Vilki. LVMI Silava Pētījums

<https://www.silava.lv/petnieciba/petijumu-arhivs/peleka-vilka-canis-lupus-sugas-aizsardzibas-plana-paredzeto-petijumu-izmantosana-populacijas-adaptivas-aizsardzibas-un-apsaimniekosanas-sistemas-izstrade>

5. Secinājumi

- Lai arī vilki Latvijā tiek vairāk medīti lopkopībai nodarītu postījuma vietu tuvumā nekā citviet, medības drīzāk ir **reaģējošas** nekā apsteidzošas attiecībā uz atsevišķiem postījumu gadījumiem.
- Veiktais pētījums **neapstiprina un arī nenoliedz, ka medības atkarībā no situācijas var gan novērst, gan provocēt vilku uzbrukumus mājdzīvniekiem.**
- Ir teritorijas, kurās vilki tiek nomedīti bieži, bet regulāri atkārtojas arī postījumi, taču **vilku klātbūtne iespējama jebkurā Latvijas vietā.** Vilku populācija **dinamiski reaģē** uz medību rezultātiem un maina savu teritoriālo struktūru, tajā skaitā arī vairošanās teritorijas. **Tomēr valstī ir izdalāma nosacīti stabila teritorija, kurā vilki uzturas salīdzinoši nemainīgi un arī vairojas, pretstatā teritorijai, kurā ieklist tikai atsevišķi indivīdi.** Mājdzīvnieku postījumi notiek abās minētajās teritorijās, kas norāda uz to, ka **uzbrukuma risks pastāv jebkurai pienācīgi neaizsargātai saimniecībai, bet medības neierobežotā apjomā vispirms apdraudētu vilku populācijas atjaunošanos, nevis samazinātu uzbrukuma risku neaizsargātiem mājdzīvniekiem.**

Valsts meža
dienests

Vilki. LVMI Silava Pētījums

<https://www.silava.lv/petnieciba/petijumu-arhivs/peleka-vilka-canis-lupus-sugas-aizsardzibas-plana-paredzeto-petijumu-izmantosana-populacijas-adaptivas-aizsardzibas-un-apsaimniekosanas-sistemas-izstrade>

5. Secinājumi

- **Medību ceļā īstenotā vilku skaita regulēšana nav atdalāma no pārējās medību saimniecības. Kamēr primāra ir medijamo pārnadžu populāciju apsaimniekošana ar vairāk vai mazāk apzinātu mērķi kāpināt medību rezultativitāti, mājlopu audzētājiem jārēķinās ar risku, ko var radīt izmaiņas dabiskajā vilku barībā - savvaļas pārnadžu blīvumā.**
- **Kopumā medības nevar atzīt par veidu, kā mazināt vilku uzbrukuma risku mājdzīvniekiem.** Tas vairāk atkarīgs no daudzu apstākļu, tajā skaitā nejaušību sakritības un var notikt pat vietā, kur vilki gadiem ilgi nav nomedīti un parādās reti vai tikai kā atsevišķi indivīdi. Vilku radītie postījumi jāmazina, ieviešot vienotu kārtību postījumu mazināšanai ar efektīvām mājdzīvnieku aizsardzības metodēm, kā to paredz SAP.
- **Esošajā vilku populācijas aizsardzības stāvoklī un ņemot vērā pēdējo sezonu limitu izpildes gaitu, pieļaujama noteiktā nomedīšanas apjoma palielināšana, neapdraudot populāciju, bet mazinot spriedzi par līdz šim notiekošo vilku skaita palielināšanos - nosakot atšķirīgu medību kārtību reģionos. Veiktais pētījums rāda, ka nepastāv risks negatīvi ietekmēt populāciju, ja līdzšinējo limitu un medību termiņu saglabā apgabalos, kur vilki nomedīti ne retāk kā 3 no aizvadītajām 9 medību sezonām. Pārējā teritorijā būtu pieļaujamas nelimitētas medības vai atsevišķi noteikts limits, saīsinot termiņu līdz decembrim (kalendārā gada beigām), kas laikā, kad praktiski nenotiek mājlopu ganīšana, bet sākas vilku riests, ļautu šajās platībās netraucēti atrasties indivīdiem, kuri potenciāli varētu atjaunot vairojošos pārus un nodrošināt gēnu plūsmu starp valsts rietumdaļu un austrumdaļu, kā arī ziemeļdaļu un dienviddaļu.**

Valsts meža
dienests

Vilki. LVMI Silava Pētījums

<https://www.silava.lv/petnieciba/petijumu-arhivs/peleka-vilka-canis-lupus-sugas-aizsardzibas-plana-paredzeto-petijumu-izmantosana-populacijas-adaptivas-aizsardzibas-un-apsaimniekosanas-sistemas-izstrade>

5. Secinājumi

- Apgabalu ar atšķirīgu vilku medīšanas kārtību nodalīšana jāveic pa administratīvi noteiktām apsaimniekošanas vienību robežām, ņemot vērā datus, kas grupēti, izmantojot 10x10km kvadrātu tīklu, un vienojoties VMD, medību tiesību lietotājiem un Dabas aizsardzības pārvaldei par apgabaliem, kuros ietilpst īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ar individuālu apsaimniekošanas režīmu.

- **Nomedīšanas apjoma palielināšana nedrīkst mazināt nomedīto indivīdu izpētes līmeni un jāpārtrauc ar nākamo sezonu pēc tādu izmaiņu konstatēšanas, kā:**

- ✓ limita izpildes gaitas būtiskas palēnināšanās;
- ✓ populācijas demogrāfisko, t.s. reproduktīvo, vai ģenētisko rādītāju pasliktināšanās;
- ✓ izplatības samazināšanās.
- Īpaša vērība jāveltī austrumu robežas žoga ietekmei uz vilku populācijas stāvokli Latvijā un Baltijas valstīs kopumā

Mednieku interesešu aizstāvniecība

- **MEDNIEKUS PĀRSTĀVOŠAS
ORGANIZĀCIJAS LATVIJĀ**

Latvijas Mednieku asociācija, Latvijas
Mednieku savienība, Latgales
mednieku un makšķernieku biedrība

Sadarbība

- **MEDNIEKUS PĀRSTĀVOŠAS
ORGANIZĀCIJAS BALTIJĀ**

Igaunija, Lietuva

- **STARPTAUTISKI**

FACE, CIC

PALDIES PAR UZMANĪBU!

WWW.LATMA.LV

TEL.
+ 371 29419996

E-PASTS
LATMA@LATMA.LV